

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

IMIĘ JAKO ELEMENT

BIOGRAFII

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

- Faza realizmu absolutnego - dziecko nie odróżnia imienia od siebie.
- Faza subiektywizmu (relatywizmu) - rozumie, że imię jest czymś umownym, nie mającym bezpośredniego związku z osobą.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

3 lata -przełomowy okres dla rozwoju obrazu „ja”

- dziecko zaczyna dostrzegać znaczenie własnego imienia
- jest ono etykietą, symbolem tożsamości
- naraża go na żarty, drwinę lub powoduje akceptację.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Ze wszystkich słów wypowiedzianych w ciągu życia na temat danego człowieka jego imię powtarzane jest najczęściej.

Wpływ imienia na kształtowanie tożsamości.

W dzieciństwie stosować jedną formę imienia.

Oddziaływać na imię jako synonim samej osoby, dotyka się istoty danego człowieka.

Prawo do nadawania imienia i jego zmiany jest w biblii wyrazem władzy i wyższości nad osobą.

Zmiana komuś imienia wynikająca ze zmiany dotychczasowej sytuacji osoby, to obdarzenie go nową osobowością, (uczynienie go swoim wasalem)

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Starożytność - nie było konwencjonalnym określeniem, oznaczało rolę wyznaczoną do spełnienia we wszechświecie.

Encyklopedia katolicka:

- miano osobiste nadawane noworodkowi według zasad tradycji danego rodu, epoki czy kraju
- służy do identyfikacji, wyróżnika osoby
- występuje przy nazwisku, przezwisku lub imieniu odojcowskim.

Filozofia - językowy znak.

Używane jest jako nazwa własna, indywidualna nazwa jednostki posiadającej osobowość.

Tradycja biblijna - szczególne znaczenie przedmiot szacunku i kultu

- w użyciu przenośnym - sława, rozgłos, opinia, reputacja i honor.

Pismo Święte - określa osobę, jej charakter, godność, przeznaczenie.

Imię

- wyraża możliwości społeczne człowieka
- może być synonimem sławy
- posiadanie wielu imion oznacza powagę człowieka, wiele zadań do spełnienia.

W czasach nostalgii za wolną Polską nawano imiona królów polskich.

Nadawanie imion - czynność Boga.

Przywilej ten otrzymał pierwszy człowiek, nazwał wszystkie stworzenia, a na końcu pierwszą niewiastę.

Nadanie imienia - uroczysty obchód rodzinny. Początkowo przywilej nadawania imienia - matka, później - ojciec.

Imię nadawane przy narodzinach - wyznacza przyszłą działalność i przeznaczenie człowieka.

Nadając imię nawiązywano do okoliczności przyjścia dziecka na świat lub nadziei związanej z jego przyszłością.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Imię dziecka - wizytówka rodziców

Swobodny wybór imienia dla córki -niezwykłe, oryginalne, podkreślające indywidualność.

Imię dla syna - tradycja.

Matka - najbardziej odpowiednia osoba do wyboru właściwego imienia.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Motywy wyboru imienia:

- obiektywny
- podobania się imienia, jego brzmienia
  - dopasowania go do nazwiska
- zgodnego brzmienia układu inicjałów
przypadek

Potrójna natura (ciało, duszę i umysł)
trzy imiona im odpowiadające.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Prawo chroni by imię jako tatuaż społeczny
nie było nieprzyzwoite, ośmieszające.

Wykaz imion używanych w Polsce.

Komisja Kultury Języka Komitetu

Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk

Do 2016 r. zasady: jednoznacznie wskazuje
płeć (a - żeńskie), pisownia, zgodność z
fonetyką, ortografii, nie może być nazwą
pospolitą ani geograficzną.

Zmienne koleje popularności imion.

Imiennictwo - wpływ czynników:

- utrwalających pozycję i ciągłość w nadawaniu
- tworzących modę na określone imiona.

Czynniki popularności:

literatura, sztuka, wydarzenia historyczne, artystyczne, polityczne, względy ideologiczne, koniunkturalne, globalizacja, ruchy migracyjne, znaczące osobowości fikcyjne, filmowe, literackie lub realne historyczne, celebryci kultury, sportu, politycy, tradycje narodowe, klasowe, rodzinne, wierzenia religijne, podziały społeczne, obyczaj rodzinny.

Moda - nie wiedza, ale gust, poczucie estetyki i wyczucie stylu.

Popularność imienia - nadawanie tych samych imion, zwiększa się ich popularność.

Psychologiczne konsekwencje podobania się imion popularnych - moment przesylenia.

Unikanie modnych imion - dążenie do oryginalności.

Inteligenci - imiona proste, popularne kiedyś na wsi.

Środowiska awansu społecznego - imiona wyszukane, pretensjonalne (wiara, że imieniem można „odwrócić kartę”, zmienić los dziecka).

Imię - rekompensata za własne niepowodzenia, niemożność zapewnienia dziecku dobrych warunków rozwoju, lub próba poprawy własnego wizerunku.

Pospolite - bardziej niż rzadkie - pozytywna konotacja (dobre, silne, aktywne)

Konwencjonalne - wyższe oceny (pomyślności, moralności, popularności, ciepła, pogody, męskości)

Długie - mniej pozytywne konotacje (ciepła, pogody),

- bardziej pozytywne (pomyślności, moralności, sukcesu, wysokiej pozycji).

Męsko-żeńskie - źródło napięć tożsamości płciowej i konfliktu między płcią psychologiczną i biologiczną.

Funkcje

praktyczna - identyfikator

kreatywna - rozpoczynanie postępowania,
nowego życia;
- tworzenie i funkcjonowanie osobowości

przystosowawcza - ułatwianie orientacji
w świecie społecznym

Onomastyka - nauka badająca imiona

Za każdym imieniem kryje się jakiś rys charakterologiczny:

- przedstawia zasób energii
- działa jak wywoływacz
- ujawnia spośród niezliczonych drzemiących w nas możliwości (tym silniejsze, im silniejsze jest imię).

Tajemna vibracja tkwiąca w imieniu

- wprawia w drganie cząstkę nas samych, wywołując w nas różne reakcje
- oddziałuje na osobowość i los człowieka.

Wiara w moc imion, w ich istotną rolę dla przebiegu ludzkiego życia

- przepisy prawne - profilaktyka zapewniająca dziecku imię nie narażające go na kłopoty z powodu imienia.

Imiona wywodzące się z różnych kręgów kulturowych wnoszą swoje znaczenie i nadają cechy osobom je noszącym.

Ludzie nadają blask imieniu swoimi zacnymi czynami, cechami, kolejami życia.

Jeżeli ktoś ma **przezwiśko** - dowód, że źle mu dobrano imię.

Astrolodzy wróżki i psychologowie amatorzy wyjaśniają nienaukowo wpływ imienia na życie.

Współczesna psychologia - z imieniem można wiązać:

- atrakcyjność interpersonalną
- poziom przystosowania społecznego
- osiągnięcia życiowe człowieka.

Badania nad wpływem imion na życie - 1948 r.

Wpływ na wybór zawodu:

prawnik (lawyer) nareprezentacja Laur i
Lawrenców,
dentysta Dennisów

Zwiazek z miejscem zamieszkania:

Luizjana - Luis

Georgia - Georgia

Imię - łatwo dostrzegalna cecha, informacja o człowieku

- stanowi ważny element autoprezentacji
- wpływa na wzbudzanie sympatii.

Seryjne, popularne - postępowanie, by być dla innych tą właściwą osobą.

Oryginalne - wyróżnia lub naznacza.

Patogenny negatywny wpływ niekonwencjonalnie brzmiących, mało popularnych imion na funkcjonowanie ich nosicieli.

Wpływ imion rzadkich na samoocenę, samoakceptację, poczucie wartości.

Negatywy:

- wyśmianie, dokuczanie, izolacja
- przekraczanie norm przy nietypowych oczekiwaniach
- przenoszenie problemów rodziców na dziecko

Są przyczyną psychonerwic, lęku, agresywności, tendencji antyspołecznych, niższych osiągnięć szkolnych, zawodowych.

Pozytywy: indywidualność, poczucie odrębności człowieka, atrakcyjność społeczną.

Imię - podstawa kształtowania:

- stereotypów jednostkowych i społecznych, -
- uprzedzeń wyrażających życzliwość lub niechęć.

Konotacyjne znaczenie imienia - wynika z desygnatów odmiennie odbieranych przez otoczenie.

Konotacja imienia składa się z: zespołu cech przysługujących każdemu nosicielowi tego imienia.

Źródło przypisywanych imionom konotacji i wyznaczniki konotacyjnego znaczenia imion (właściwości imion):

- pochodzenie,
- frekwencyjność (popularność),
- brzmienie dźwięczne, łagodne,
- długość, pisownia, wersja podstawowa i zdrobnienia,
- rodzaj męski, żeński
- tradycja, historia i kultura danego społeczeństwa (staroświeckie).

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Tak Cię Widzą, Jak Masz Na Imię

Pozytywny lub negatywny wpływ imienia na życie dziecka

Albert Mehrabin, Psycholog, USA

Baby Name Report Card: Beneficial And Harmful
Baby Names

Najczęściej przypisywana cecha
imionom

Odnoszący Sukcesy - Jakub, Karol,
Katarzyna

Troskliwy - Józef, Estera

Towarzyski - Jan, Samanta

Męski/Żeński - Robert, Zuzanna

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Najrzadziej przypisywana
cecha imionom

Odnoszący Sukcesy - Dorota

Troskliwy - Igor, Roksana

Towarzyski - Korneliusz,
Agnieszka

Męski/Żeński - Dorian,

Aleksandra, Patrycja

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Krystyna Doroszewicz, Ewa Stanisławiak

Katedra Psychologii Społecznej - Uniwersytet SWPS

Stereotypy imion

męskie - wyobrażenia o wyglądzie: Krzysztof
ciemnowłosa, Łukasz wysoki, Michał niski, Paweł
jasnowłosa

żeńskie - łączą się z cechami emocji i umysłu: Anna
dobra uczennica, Danka, Mariola niezbyt mądra, Julia
ugodowa, Karolina dynamiczna, Zofia sumienna

niekonwencjonalna pisownia

Violetta, Xawery niżej oceniane niż Wioletta,
Ksawery

**Żeńskie od męskich wiązane częściej z
odpowiedzialnością niż uczuciowością**

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Imię formalne dodaje godności.

Imię potoczne skraca dystans.

Imię zdrobniate wyraża czułość.

Wobec przywódców nie używa się imienia.

Przedstawianie się w formie oficjalnego brzmienia imienia jest odbierane, że osoba jest ambitna, pewna siebie, niezależna.

Przedstawianie się w formie zdrobnienia imienia jest odbierane, że osoba jest dowcipna, otwarta, przyjacielska.

Kobieta odbiera Krzysztofa jako męskiego, Krzyska jako opiekuńczego.

Mężczyzna odbiera Katarzynę jako odpowiedzialną, lojalną, Kasię jako kobiecą.

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Najpopularniejsze imiona żeńskie w Polsce

Anna (ponad 1 mln)

Maria, Katarzyna (ponad 600 tys.)

Małgorzata, Agnieszka, Barbara, Krystyna
(ponad 500 tys.)

Ewa, Elżbieta, Zofia, Teresa, Magdalena
(ponad 600 tys.)

Joanna, Monika, Janina, Danuta, Aleksandra,
Jadwiga, Halina (ponad 300 tys.)

Irena (ponad 200 tys.)

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Najpopularniejsze imiona męskie w Polsce

Piotr, Krzysztof, Andrzej (ponad 600 tys.)

Jan, Stanisław, Tomasz (ponad 500 tys.),

Paweł, Marcin, Michał, Marek (ponad 400 tys.)

Grzegorz, Łukasz, Adam, Józef, Zbigniew,

Jerzy, Mateusz, Tadeusz (ponad 300 tys.)

Dariusz, Mariusz (ponad 200 tys.)

Nikt nie opracował algorytmu
eliminującego ryzyko
posiadania imienia
nietypowego i niezwykłego

Prof. UR dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk

Dziękuję

za

uwagę